

ПРИМЕРЕН ТЕСТ
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ НА УЧЕНИЦИ СЛЕД ЗАВЪРШЕН СЕДМИ КЛАС

Прочетете текста и отговорете на въпросите към него (условие за задачи 1.-5. вкл.).

Сигурно ви се е случвало да изпуснете филия и тя да се залепи на килима откъм намазаната с масло страна или да завали дъжд като из ведро, когато сте решили да излезете на разходка. Поредица от подобни явления са в основата на създадените от англичанина Мърфи закони, които ни карат да се усмихваме и днес на неподправените истини в тях. Основният принцип на философията на Мърфи е: "Ако е възможно нещо да се обърка, то се обърка".

Какво знаем всъщност за Мърфи? През 1949 г. във военновъздушната база "Едуардс" в Мърок, Калифорния, се провеждат полеви изпитания. По това време капитан Ед Мърфи е конструктор в лабораторията по летателни апарати на летище "Райт". Веднъж, по време на изпитание, разочарован от небрежен техник, който повредил по невнимание един от лентовите енергопредаватели, младият Ед възкликнал: "Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи!". Това е първото формулирано правило на Мърфи, което заживява свой собствен живот, набира скорост и започва да влече след себе си десетки други закони, на които вярваме безрезервно дори тогава, когато филията падне с маслото нагоре.

1. Каква е темата на текста?
  - А) Създаването на първия закон на Мърфи
  - Б) Филията пада с маслото надолу
  - В) Случката във военновъздушната база "Едуардс", Калифорния
  - Г) Объркването на клемите по време на полеви изпитания
2. Кое заглавие **НЕ** е подходящо за текста?
  - А) Законодателят Мърфи
  - Б) Нещата вървят наопаки
  - В) Кой е Мърфи?
  - Г) Бъркотията също си има правила
3. Кое от твърденията **НЕ** може да бъде отговор на въпроса *Кой е Мърфи?*
  - А) Създател на закони, които и днес ни карат да се усмихваме на неподправената истина в тях.
  - Б) Конструктор от лабораторията по летателни апарати на летище "Райт".
  - В) Англичанин, формулирал основния принцип на философията.
  - Г) Човекът, създал правилото: "Ако е възможно нещо да се обърка, то се обърка".
4. В изречението *Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи!* местоимението *той* замества:
  - А) конструктора
  - Б) техника
  - В) летателния апарат
  - Г) енергопредавателя
5. Каква синтактична служба изпълнява подчертаната дума в изречението:
Какво знаем всъщност за Мърфи?
  - А) обстоятелствено пояснение
  - Б) допълнение
  - В) сказуемно определение
  - Г) не изпълнява синтактична служба
6. В кой ред е допусната граматична грешка?
  - А) играеме
  - Б) смятаме
  - В) осмиваме
  - Г) въставаме

7. В кой ред думата **НЕ** е написана правилно?
А) порасна
Б) пораства
В) израстна
Г) нарасна
8. В кой ред е допусната правописна грешка?
А) двоумя се
Б) двойствен
В) двуличие
Г) двуетоchie
9. В кое изречение **НЕ** е допусната грешка при употребата на учтива форма?
А) Госпожо, Вие сте объркани в този момент, но искрено се надявам, че ще се справите с положението.
Б) В студиото при нас е г-н Николов, на когото ще кажа – заповядайте и добре сте ни дошъл!
В) Не вярвам, че точно този ден сте били болна.
Г) Струва ми се, че сте станал много дързък и самоуверен.
10. В кой от редовете е допусната грешка?
А) четири компютъра, много компютри
Б) петима министъра, много министри
В) два диоптъра, много диоптри
Г) три динозавъра, много динозаври
11. В кой ред всички думи са сродни?
А) червен, почервеня, почернен
Б) селски, заселник, съселянин
В) песенен, пестелив, песъчлив
Г) земен, заземен, вземане
12. Посочете излишния ред.
А) едно, две, три, четири
Б) един, двама, трима, четирима
В) първи, втори, трети, четвърти
Г) единица, двойка, тройка, четворка

За задачи 13. и 14. посочете при коя от двойките думи отношението е както при двойката:

13. дърво – кора

- А) бор – шишарка
- Б) ливада – трева
- В) клонка – листо
- Г) домат – люспа

14. стих – строфа

- А) поезия – лирика
- Б) драма – епос
- В) куплет – стихотворение
- Г) оркестър – диригент

15. В кое изречение **НЕ** е допусната грешка при членуване?
А) Приятелят ми беше отличникът на класа.
Б) Конярът поведе малкия жребец към селото.
В) Най-големият виновник се оказах самия аз.
Г) Овчарът поведе стадото към зелената ливада.
16. В кой ред **НЕ** е допусната грешка при образуване на глаголната форма?
А) не желаейки
Б) нечувайки
В) не довиждайки
Г) незнам

17. Определете вида на изречението *Удавиш ли правдата, тя пак ще изплува.*
- А) сложно съставно с подчинено допълнително изречение
  - Б) сложно съчинено изречение, свързано безсъюзно
  - В) сложно съставно с подчинено подложно изречение
  - Г) сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение
18. Кое изречение съдържа съставно глаголно сказуемо?
- А) Денят никога не е бил толкова добър.
  - Б) Светът започна да става все по-добър.
  - В) Толкова много красота има на този свят.
  - Г) Доброто и красивото винаги вървят ръка за ръка.
19. В кое изречение НЕ откривате обособена част?
- А) Милостиви състрадателен, Моканина изрича благородна лъжа.
  - Б) Моканина, милостиви състрадателен, изрича благородна лъжа.
  - В) Милостивият и състрадателен Моканин изрича лъжа, благородна и хуманна.
  - Г) Който е милостив като Моканина, може да се нарече благороден човек.
20. При коя от подчертаните думи в текста има грешка?
Съществува суеверно твърдение, че ако трима души решат да запалят цигарите си от една кибритена клечка, то третият умира А. Този не писан Б закон всъщност е бил въведен за първи път в британския военен устав по време на Бурската война (1899-1902) и дословно гласи: "Поради недисциплинираност и пушене на цигари и пури, запалени с една кибритена клечка на разстояние В неприятелски изстрел Г, трябва да се очаква, че третият ще загине...".
21. Сложното съставно изречение може да съдържа само:
- А) противопоставителни съюзи
  - Б) разделителни съюзи
  - В) подчинителни съюзи
  - Г) съчинителни съюзи
22. Изговорът на коя дума НЕ е правилен?
- А) [училищà]
  - Б) [съд̀лища]
  - В) [структу̀ра]
  - Г) [нау̀ка]
23. Коя дума **НЕ** е антоним на думата любезен?
- А) нелюбезен
  - Б) неучтив
  - В) неприятен
  - Г) груб
24. Думата ретардация означава:
- А) връщане назад във времето
  - Б) забавяне на действието
  - В) повторение на сегашни моменти
  - Г) отдалечаване напред във времето
25. В кое изречение е допусната правописна грешка?
- А) Когато чуем думите целомъдрие и въздържание, неволно си спомняме за Божиите заповеди.
  - Б) Човек винаги се стреми подсъзнателно да живее в хармония със света и с това, което индиректно ни внушава Библията.
  - В) Въздържанието е качество, присъщо всякаш само на духовно извисените хора, на светците.
  - Г) За да умее човек да се въздържа, трябва да преодолее редица трудности и препятствия.

26. Посочете общия брой на използваните причастия и деепричастия в текста:

Левитацията, едно от рядко срещаните паранормални явления, означава способността на човек да се издига свободно във въздуха, превъзможвайки закона за гравитацията. Обикновено това умение се приписва на светци или хора, изпаднали в състояние на религиозен екстаз.

- А) 2
- Б) 4
- В) 3
- Г) 5

27. Кое словосъчетание отговаря на смисъла на фразеологичния израз манна небесна?

- А) вълнуващо ухане
- Б) неочаквана благодат
- В) ситен пролетен дъжд
- Г) безоблачно небе

28. Посочете изречението, в което е допусната пунктуационна грешка.

- А) Кой не е чел за веселите приключения на палавата, червенокоска Пипи Дългото чорапче – героинята на Астрид Линдгрен?!
- Б) Пипи е деветгодишно момиченце, което живее в своя дом – Вила Вилекула, а в съседство живеят две деца Томи и Аника, с които скоро се сприятелява.
- В) Макар двата ѝ чорапа да са различни, да има лунички по лицето и най-добрият ѝ приятел да е маймуна – г-н Нилсън, Пипи е вечната оптимистка, забавлява се всяка минута и знае как да накара децата и в най-тежкото им време да се засмеят.
- Г) Пипи Дългото чорапче успява да накара двама полицаи да я гонят из къщата и дори ги качва на нейния покрив, може да вдига коня си и макар да знае, че Лисабон е столицата на Португалия, не вижда смисъл да я казва на своята учителка в клас.

29. Посочете изречението, в което **НЕ** е допусната пунктуационна грешка.

- А) Веднъж, оплескана ли е една работа, всичко което се върши с цел да я оправи само я влошава.
- Б) Когато нещо започва зле, свършва, още по-зле.
- В) Всичко което е сглобено рано или късно, се разглобява.
- Г) Когато нещата просто не биха могли да станат по-зле, те стават.

30. Посочете къде трябва да се поставят запетаи в изречението.

При кризисни обстоятелства (1) които принуждават хората (2) да избират между алтернативни начини (3) на действие (4) повечето от тях (5) непременно избират възможно най-лошия.

- А) 1, 3, 4, 5
- Б) 1, 2, 4
- В) 1, 4
- Г) 1, 4, 5

31. Природните елементи, които изграждат представа за нарушеното равновесие в живота на хора като чорбаджи Нено, са:

- А) гюлт и брезата
- Б) розата и върбата
- В) крушата и дъбът
- Г) ябълката и прасковата

32. Стихотворението "На прощаване" е създадено по конкретен повод:

- А) предстоящото заминаване на Христо Ботев с четата на Жельо войвода
- Б) завръщането на революционера в родния му град Калофер
- В) сбогуването на Христо Ботев с четата на Хаджи Димитър
- Г) завръщането в родината с четата на Стефан Караджа

33. Употребата на цветовия контраст между бялото и черното в стиховете: *бяло ми месо по скали / по скали и по орляци / черни ми кърви в земята, / в земята, майко, черната!* има за цел да:
- А) изрази болката на майката от загубата на юначния син
  - Б) засили драматичното напрежение, свързано с полюсните чувства на героя – любов и омраза, тъга и радост
  - В) постави темата за духовното безсмъртие
  - Г) акцентира върху отнетото право на героя да бъде свободен
34. Изразът *"Върхът отговори с други вик: "ура!"* е:
- А) сравнение
  - Б) метонимия
  - В) хипербола
  - Г) антитеза
35. Изборът на героя в стихотворението "На прощаване" НЕ е определен от:
- А) собствената му нравствена същност
  - Б) личностни и социални подбуди
  - В) убеждението, че пътят към свободата минава през смъртта
  - Г) силното му желание да види отново майка си и либето
36. Духовният мост между поколенията в стихотворението "На прощаване" е осъществен от:
- А) братята
  - Б) майката
  - В) юнака
  - Г) либето
37. В кое от твърденията е допусната грешка?
- А) Заветът в стихотворението "На прощаване" свързва героичното минало с достойното бъдеще.
  - Б) Възклицанието в епилога на "Немили-недраги": *"Бедни, бедни Македонски...Защо не умря при Гюргево?"*, е израз на болката и дълбоката покруса на Иван Вазов от политическите промени в Нова България.
  - В) Предчувствието за трагичния край на Странджата е заложено още в експозицията на творбата "Немили-недраги".
  - Г) Повествованието в десета глава на повестта "Немили-недраги" започва с обикнатия от Вазов художествен похват – пейзажно описание.
38. Смъртта на Странджата е героична, защото героят:
- А) умира в мъчителна обстановка, изоставен от хъшовете
  - Б) е измъчван от мисълта, че неумира в бой
  - В) страда по своите другари по оръжие
  - Г) умира с достойнството на истински човек и българин, който не съжалява за страданията на своя живот
39. Нечленуваната форма на числителното име "една" в заглавието "Една българка" дава възможност то да бъде разчетено като:
- А) отнасящо се точно баба Илийца
  - Б) единствена и неповторима българка
  - В) една от многото българки
  - Г) смела, героична жена
40. Кое определение НЕ може да бъде отговор на въпроса *Какво наричаме ода?*
- А) лирическо произведение, което се свързва с традицията на древногръцката тържествена хорова песен в чест на боговете и героите
  - Б) хвалебствена песен, посветена на героите от олимпийските игри
  - В) лирическа възхвала на герои, които имат изключителни заслуги в историята
  - Г) реторически текст, който има за цел да активизира народа за борба срещу всяка форма на социално и национално потисничество

41. Духовната мощ и непобедимостта на опълченците на връх Шипка е представена чрез сравнителната характеристика на:
- А) опълченците и турските орди
  - Б) турския предводител Сюлейман и на българския – генерал Столетов
  - В) върха, покрит с бели кости, и на низината
  - Г) бурята и дъжда от куршуми
42. Вътрешният монолог на опълченците представя най-вече духовната им свързаност с:
- А) генерал Столетов
  - Б) връх Шипка
  - В) България
  - Г) турските пълчища
43. Пътуването до Америка за Алеко **НЕ** е свързано с желанието му:
- А) да опознае нравите на американците
  - Б) да преодолее с параход големи водни пространства
  - В) да посети Чикагското изложение
  - Г) да види отблизо чудото на природата – Ниагарския водопад
44. Отказът на Алеко Константинов да опише прелестите на Ниагарския водопад е израз на:
- А) върховно емоционално състояние
  - Б) несигурност в писателските си дарби
  - В) нежелание да пише повече за Ниагара
  - Г) желание да даде възможност и на някой друг да фотографира или нарисува природното чудо
45. Според логиката на художественото повествование образът на леля Дъмша от разказа "Ангелинка" е олицетворение на:
- А) неизвестното и загадъчното в света на леля Станка
  - Б) физическата неприветливост и душевната грозота
  - В) универсалната, абсолютна доброта и извисеност
  - Г) добрите чувства и трайните семейни приятелства
46. Открийте най-подходящите думи от предложените варианти, с които могат да се запълнят празните места в текста.
- Първият стих на стихотворението "Българският език" гради художествено внушение за вечността на словото, утвърдено от Иван Вазов като нравствена и естетическа ценност. Чрез употребата на... (1) поетът акцентира на онова качество на езика ни, което в зората на нашата писменост му е било отказвано. Затова с такава патриотична гордост Вазов огласява личностната си оценка, наричайки родния език ...(2).*
(1)	(2)
А) анафора	А) поруган
Б) инверсия	Б) майчин
В) хипербола	В) свещен
Г) сарказъм	Г) охулен
47. Посочете коя от думите **НЕ** изразява същия смисъл, който носи подчертаната дума в изречението Странджата произнася пламенна реч.
- А) огнена
  - Б) въздействаща
  - В) внушаваща
  - Г) страстна
48. Тъжната съдба на Гунчо **НЕ** е предопределена от:
- А) болестта на Нонка
  - Б) страданието в семейството
  - В) лъжата за бялата лястовица
  - Г) невъзможността да помогне на дъщеря си

49. Майката в разказа "По жицата" заплаква при думите на Гунчо: "Нонке, тоз човек виждал лястовичката...", защото:

- А) е много радостна от възможността да срещнат лястовицата
- Б) се чувства неудобно пред непознатия овчар
- В) е безкрайно благодарна на Моканина за добрата вест
- Г) майчиното сърце умее да разпознава лъжата от истината

50. Кое определение **НЕ** подхожда на Моканина?

- А) великодушен
- Б) благопристоен
- В) милосърден
- Г) състрадателен